

Нові видання — в наших бібліотеках

В обласній бібліотеці ім. В. Короленка 19 грудня представлено нові видання Українського інституту національної пам'яті — книги «Андрій Лівіцький. Листування (1919–1953 роки) та «Горе переможеним. Репресовані міністри Української революції», настінний календар «Українські жінки ХХ століття».

Чернігівський історик Сергій Горобець, кандидат історичних наук, співробітник УІНП, зазначив: «Упорядником, автором вступної статті та редактором солідного (688 сторінок!) збірника листів Андрія Лівіцького за 1919–1953 роки є історик, співробітник нашого Інституту Ярослав Файзулін. Це листування Лівіцького з такими відомими українськими діячами, як Симон Петлюра, Ісаака Мазепа (уродженець с. Костобобрів Новгород-Сіверської губернії, це сучасний Семенівський район), Олександр Шульгин, Іван Огієнко, Іларіон Косенко, Микола Шумицький, Володимир Кедровський і багатьма іншими. Вони говорять про становлення і діяльність Державного Центру УНР в екзилі, становище української політичної еміграції, протистояння її та радянських органів держбезпе-

ки, особисте життя видатного українського діяча Андрія Лівіцького й інших відомих людей».

Він також представив чудово ілюстровану книгу «Горе переможеним. Репресовані міністри Української революції» — науково-документальне видання Галузевого державного архіву Служби безпеки України, що побачило світ за сприяння Інституту історії НАН України, УІНП, Центру досліджень визвольного руху, Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України і Центрального державного архіву громадських об'єднань України. Книга підготовлена на основі розсекречених архівних документів комуністичних репресивних органів та документів УНР, Української держави 1918 року.

Історик зазначив: «Книга висвітлює ціну поразки для українських патріотів — двадцять трьох міністрів періоду першої Української Незалежності. Усі вони були репресовані комуністичним тоталітарним режимом за їхню державницьку діяльність. Це Йосип Безпалко, Микола Василенко, Всеволод Голубович, Олександр Греков, Сергій Єфремов, Петро Климович, Дми-

тро Колиух, Пінхас Красний, Антін Крушельницький, Іван Лизанівський, Микола Любинський, Василь Мазуренко, Володимир Науменко, Андрій Ніковський, Сергій Остапенко, Валентин Садовський, Григорій Сиротенко, Максим Славінський, Микола Стасюк, Іван Фещенко-Чопівський, Павло Христюк, Теофан Черкаський, Володимир Чехівський. Пам'ятаймо про них! Вивчаймо досягнення та уроки!»

Настінний календар «Українські жінки ХХ століття» на 2020 рік представив Сергій Бутко, представник УІНП в нашій області. Оксана Мешко, Галина Мазепа (Коваль), Євдокія Доля, Зінаїда Мірна, Софія Окневська (Морачевська), Катерина Грушевська, Зінаїда Аксентьєва, Марія Нестеренко, Марія Химинець (Кедюлич), Марія Савчин, Зінаїда Тулуб, Ірина Калинець (Стасів). У календарі представлені ці видатні, але ще недостатньо відомі українки, чий ювілей відзначатимемо у 2020 році.

Також С. Бутко зазначив: «Приємно і важливо, що автором цього календаря є Наталія Слобожаніна, наша землячка з Чернігівщини, співробітниця УІНП. Раніше вона працювала на кафедрі історії України в На-

ціональному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Шевченка».

Олександр Бондар, один із консультантів з одностороннього цього видання, кандидат історичних наук, співробітник управління культури та туризму Чернігівської міської ради, зазначив: «Світлина Марії Нестеренко, військової льотчиці, майора, заступниці командира авіаполку спеціального призначення, яка розповсюджена у радянських і сучасних російських виданнях, інтернеті — фотомонтаж. Після такої експертизи художник виправив звання та зробив інші правки, які всупереч фактам домалювали до її зображення пропагандисти. У радянський час, та і зараз у Росії, це, на жаль, звична практика...».

Перші примірники представлених видань передані до бібліотеки ім. В.Короленка. Зацікавлений читач також матиме можливість в електронній формі вільно та безоплатно скачати книги на сайтах Українського інституту національної пам'яті і бібліотеки.

Олександр МАЙШЕВ,
член Національної спілки
журналістів України
Чернігів

Календар січня

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Короленка видала щорічний календар «Знаменні і пам'ятні дати Чернігівської області» — на 2020 рік. Укладачі — Л. В. Студьонова, І. Я. Каганова, О. В. Дорохова, відповідальна за випуск — директорка бібліотеки І. М. Аліференко.

Календар стане у нагоді музейним і бібліотечним працівникам, краєзнавцям і журналістам, учням, студентам, викладачам, всім, хто цікавиться історією, літературою, мистецтвом, суспільним життям Чернігівщини.

Друкуємо січневу частину календаря.

Січень 2020 року

1 — у Качанівці на Ічнянщині народився Михайло Володимирович Тарновський (1865 — 1943) — громадський діяч, внук В. В. Тарновського (1810–1866), автор генеалогії Тарновських та статті про садибу Качанівку, спогадів про родину Тарновських та Т. Шевченка.

— 80 років від дня народження Олександра Григоровича Олійника — поета і журналіста з Чернігова, лауреата премії імені М. М. Коцюбинського та інших престижних літературних премій. Дитячі роки пройшли у Варві.

2 — в Ічні народився Василь Іванович Маслов (1885–1959) — історик літератури, літературознавець, етнограф. У 1927–1930 рр. очолював Прилуцький окружний музей, створений на базі сокиринської колекції пам'яток старовини і мистецтва Г. Галагана і Прилуцького повітового музею.

— 50 років від дня народження Андрія Леонідовича Курданова — заступника голови Чернігівської районної державної адміністрації, голови районної організації Національної спілки краєзнавців України, автора статей, укладача і редактора наукових збірників з історії Чернігівського району. Народився у Мінську.

— 40 років тому створено Чернігівську постійно діючу археологічну експедицію.

4 — 80 років від дня народження Михайла Івановича Руденка — прозаїка, лауреата премії імені М. Коцюбинського. Народився у с. Лосинівка Ніжинського р-ну.

8 — народився Петро Олексійович Руденко (1935–2006) — поет і прозаїк, кандидат технічних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України, лауреат премії ім. М. Коцюбинського. Жив і працював у Чернігові.

16 — 100 років тому на Гомельщині народився Володимир Пимонович Ігнатенко (1920–2007) — народний артист України. У 40–60-ті рр. — провідний актор Ніжинського драмтеатру імені М. Коцюбинського та Чернігівського імені Т. Шевченка.

19 — народився Олександр Володимирович Шекун (1935) — історик, археолог, дослідник стародавнього Чернігова та інших районів області, автор наукових праць. Живе у Чернігові.

— 70 років від дня народження Петра Васильовича Пікуля — скульптора з Чернігова. Нині проживає у с. Рябці Чернігівського р-ну і продовжує творити красу із дерева і каменю. Народився у с. Вершинова Муравійка Куликівського р-ну.

20 — 60 років тому відкрито Коропський державний меморіальний музей М. Кибальчича (1853–1881) — винахідника, революціонера-народника, автора схеми першого у світі реактивного літального апарата. Страчений за замах на імператора Олександра II. Народився у Коропі.

23 — 60 років тому відкрито літературно-меморіальний музей О. Довженка у Сосниці.

24 — 100 років тому у Батурині народився Олександр Васильович Ситник (1920–1992) — скульптор. Автор пам'ятників у містах Батурин, Дніпро, Полтава. Жив і помер у Києві.

— на хуторі Калениківщина, нині у складі с. Слобідка Талалаївського р-ну, народився Петро Петрович Ротач (1925–2007) — український поет і літературознавець, лауреат премії імені П. Мирного та імені П. Чубинського. Автор літературно-краєзнавчих і етнографічних публікацій, у яких мова йде про Чернігівщину. Жив і працював у Полтаві.

25 — народився Григорій Миколайович Ге (1830–1911) — український культурний і громадський діяч, історик-краєзнавець, прозаїк, публіцист і драматург, старший брат художника-передвижника Миколи Ге і письменника Івана Ге. Писав акварелі. Помер у Миколаєві.

29 — День пам'яті Героїв Крут.

Книги про Голодомор

В обласній бібліотеці ім. В. Короленка відбулося представлення видань Українського інституту національної пам'яті про Голодомор-геноцид 1932–1933 років в Україні.

Сергій Бутко та Сергій Горобець, співробітники УІНП, представили такі книги, видані у 2019 році.

Анастасія Лисовець, «Скажи про щасливе життя...» — власний спогад про пережитий Голодомор сільської вчительки, тоді простої 9-річної дівчинки, на долю якої випали трагічні випробування, записаний ще на рубежі 1970–1980-х років «у шухляду».

Ірина Рева, «По той бік себе: соціально-психологічні та культурні наслідки Голодомору і сталінських репресій» — у науково-популярній книзі дослідниці з м. Дніпра проаналізовано трансформації, від яких постраждало українське суспільство за часів комуністичного тоталітаризму.

З видань 2018 року були представлені такі книги.

«Людяність у нелюдяний час» (упорядники Володимир Тилішак, Вікторія Яременко) — друге видання книги про 180 добровольців, які у 1932–1933 рр. допомагали вижити тим, хто голодував. Сергій Горобець взяв участь у пошуку

для книги матеріалу про добровольців із Чернігівщини.

«Репресовані» щоденники. Голодомор 1932–1933 років в Україні (упорядник Ярослав Файзулін). Її авторами були сім звичайних людей: селянин, учителька, студент, партієць... Свої нотатки вони робили, не сподіваючись, що ті колись будуть опубліковані. Записи вціліли в архівах радянських спецслужб.

Сергій Горобець наголосив: «Свої записи автори ретельно переховували. Людей заарештовували в часи репресій 1937–1938 років, а їх записи слідчі використовували як «обтяжуючі обставини». А Олександр Радченко ув'язнили на 10 років за нотатки про Голодомор вже наприкінці 1945 року. От така була політика знищення пам'яті про комуністичний злочин».

«Спротив геноциду» — книга-каталог фотодокументальної виставки про спротив українського селянства злочинній політиці напередодні і під час геноциду. 56% протестних виступів у СРСР у першому півріччі 1932 року припали на Україну. С. Горобець підготував матеріали до розділу про повстання на Чернігівщині у 1931 році.

Ці книги можна знайти в бібліотеках області.

«Михайло Коцюбинський.

У колі друзів»

26 грудня в Чернігівському музеї Коцюбинського відбулася XVIII зустріч мистецького проекту «Михайло Коцюбинський. У колі друзів»

Вона була присвячена Головному отаманові УНР Симоніві Петлюрі. Він був лідером національного визвольного руху, він став його символом. Навіть після смерті Симона Петлюри учасники цього руху називали себе його іменем. Головний отаман України говорив: «Ти переможеш, великий народ-мученику. І переможеш не для того, щоб підбивати під себе чужі, не наші землі. Ти переможеш для спокійного будування могутньої держави України, для щасливої праці поколінь майбутніх». Симон Петлюра боровся за свободу нашої держави, намагався захистити її усіма можливими на той час способами і ніколи не втрачав оптимізму і віри в перемогу.

Розповідь ведучої проекту Наталії Коцюбинської доповнював цікавий відеоряд — гості побачили кілька уривків із фільмів про Симона Петлюру. Наприкінці пригадали, якими були зустрічі протягом року та переглянути слайд-шоу зі світлин, зроблених у музеї.

Музей Коцюбинського щиро радіє своїм постійним та новим гостям, які долучаються до мистецького проекту «Михайло Коцюбинський. У колі друзів». Слідкуйте за анонсами та не пропустіть наступної зустрічі у 2020 році.

Фотоархів

Такою була Алея героїв.

Старий річковий вокзал на Десні.

З історії Чернігова
Фейсбук, сторінка Б. Атрощенко